

הלכות שמיטה ויובל פרק י קצה

לקדש שמיטות: ד (כג) * נמצאת למד שהשנה שחרב בה הבית באחרונה (כד) שתחלתה מתשרי שאחר החרבן כשני חדשים (כה) שהרי מתשרי הוא המנין לשמיטים וליובלות אותה השנה מוצאי שביעית היתה. (כו) ושנת ט"ו מן היובל התשיעי היתה. ולפי חשבון זה שנה זו (כז) שהיא שנת אלף ומאה ושבע לחרבן (כח) שהיא שנת שמנים ושבעה ואלף וארבע מאות למנין שטרות (כט) שהיא שנת שש ושלשים ותשע מאות וארבעת אלפים ליצירה היא שנת שמיטה (ל) והיא שנת אחת ועשרים מן היובל: ה * אבל כל הגאונים אמרו שמסורת היא בידיהם איש מפי איש שלא מנו באותן השבעים

דרך אמונה

שעל שמיטה גזרו צבית שני מדרבנן כדלקמן ה"ט ולפי שנת היובל אין עולה ממנין השמיטות כדלקמן ה"ו וכל דחיקון רבנן כעין דאורייתא חיקון והיו צריכין למנות היובלות כדי לידע חשבון השמיטות ולהוריד שנת היובל מן המנין (כא) וכן אחר חורבן בית שני מנו יובלות לקדש שמיטין: (כב) נמצאת למד כ"ו. דעת רבנו שהבית שני חרב בשנת ת"כ לבנינו וא"ו ה' שביעית (כז) ולא דמי לבנין ראשון שבשנת ת"י עזמנו ה' מוצאי שביעית כג"ל אבל כאן בשנת ת"כ שנה ה' החורבן ה' שביעית ומ"מ קרי ל' לשנת תכ"א שנת החורבן כדמפרש רבנו: (כד) שתחלתה מתשרי שאחר החורבן כשני חדשים. שהרי בט"ז נחרב הבית: (כה) שהרי מתשרי הוא המנין לשמיטין וליובלות. (כג) ר"ל אבל שנת החורבן קורא מניסן עד ניסן ולכן קורא לשנה שאחר החורבן שנת החורבן לפי שהתחיל מניסן שעבר שה' לפני החורבן ולכן קאמר בגמ' שבמוצאי שביעית נחרצה: (כו) ושנת ט"ו מן היובל התשיעי היתה. שהרי הבית השני עמד ת"כ שנה ות' שנה הוא ה' יובלות נשאר כ' שנה לא מהן ו' שנים שעדיין לא קידש עזרא כג"ל נשאר י"ד שנה נמצא ששנה שאחר החורבן היא שנת ט"ו מהייבול התשיעי: (כז) שהיא שנת אלף ומאה ושבע לחורבן. לרף לו עוד תי"ד שנים של הבית שני מומן שהתחילו למנות הרי אלף ותכ"א האלף ות' יורדין בג' נ' נשאר כ"א שנים נמצא שנת הכ"א היא שמיטה: (כח) שהיא שנת פ"ו ואלף ות' למנין שטרות. (כד) שהרי מנין השטרות הוא למלכי יונים שהתחיל ש"ס שנה קודם החורבן כמבואר (כה) בגמ' הוסף ש"ס על אלף ק"ו לחורבן הרי אלף ותפ"ו: (כט) שהיא שנת ל"ו ותת"ק וד' אלפים ליצירה. (כו) שהרי בשנת שני אלפים ותק"י ליצירה (דהיינו משנה לפני מולד אדה"ר כג"ל) עשו שמיטה הראשונה שהיא שנת כ"א משנכנסו לארץ כג"ל ה"ב הספך עליהן עוד תי"ט מבנין הבית (שננין הבית ה' בשנת ש"פ ליציאת מצרים לא מהן ת' שנה שהיו במדבר וכ"א עד השמיטה הראשונה נשאר תי"ט) ות"י שעמד הבית וע' של גלות ככל ות"כ של בית שני ואלף ק"ו של אחר החורבן הרי ד' אלפים ותתקל"ו: (ל) והיא שנת כ"א מן הייבול. שהרי מנו יובלות לקדש שמיטין גם אחר חורבן שני וכיון שמתו בפני הבית שני ה' יובלות וי"ד שנה שהוא תי"ד שנה יעוד אלף ק"ו לחורבן הרי אלף ותתקל"א ואלף ות"ק ילאו יובלות נשאר כ"א שנה מן הייבול ולפ"ו היום שהוא שנת ה' אלפים תשנ"ה ליצירה הרי נוסף על חשבון רבנו ליצירה תתי"ט וכיון שבשנת רבנו היא שנת כ"א ליובול תוסף כ"א על תתי"ט הרי תת"מ תן ת"מ יובלות נשאר מ' שנה הרי שנת תשנ"ו ה' לשמיטה לפי חשבון זה:

[1234567ח"ה]

באור ההלכה

בשמיטה קרקע לא גזרו וצבית שני שחזרו וה' אפשרות שיחזיר גם יובל אם יחזרו כולם ויתיישבו על מקומם גזרו שמיטת קרקע וגם למנות יובלות לקדש שמיטין שמה יחזרו אע"ג שעל יובל צעמנו לא גזרו מהטעמים שכתבו הראשונים ואחר חורבן בית שני תלוי במחלוקת רבנו והגאונים אם גזרו למנות יובלות או לא גזרו אלא שמיטין בלבד: * נמצאת למד כ"ו. בערבין י"א ד' ר' יוסי אומר מגלגלין זכות ליום זכאי וחובה ליום חייב אמרו כשחרב הבית בראשונה אחי היום ת"צ ה' ימוצאי שבת ה' ומוצאי שביעית ה' והנה בית ראשון עמד ת"י שנה וצבית שני ת"כ שנה כמביאר שם דף י"ב וצבית ראשון לכ"ע נחרב בשנת ת"י והיא ה' מוצאי שביעית אבל צבית שני נפלה מחלוקת דעת רש"י צ"ע ט' ד' שנחרב בשנת ת"כ עזמנו כמי בית ראשון בשנת ת"י עזמנו והיא היתה מוצאי שביעית אבל דעת החס"ד שם דבשנת תכ"א חרבה והיא היתה מוצאי שביעית והוכיחו כן מסוגיא דערבין י"ז ורבנו עשה פשרה דהבית בלחמם נחרב בשנת ת"כ דימלא דבית ראשון בשנת ת"י אלא דמוצאי שביעית ה' בשנת תכ"א ולאחריה שנה קרי שנת החורבן צבית שני כמו שהסביר רבנו משום דמניסן מניסן כמש"כ המפרשים הצאנו דכ"א וי"ע למה צבית ראשון לא קרי למוצאי שביעית שנת החורבן מה"ט וי"ל דשלמה המלך ע"ה התחיל לבנות הבית בחדש ו' דכתיב בש"א ו' שהוא לר' יהושע ב"ר"ה י"א ד' תשרי א"כ ת"י שנה הוא מתשרי לתשרי אבל צבית שני התחילו לבנות בחדש אייר כמפירש בעזרא ג' ולכן נמנה מניסן ת"כ שנים ואע"ג דק"ל כר"א דנחשתי נבדא העולם מ"מ לתקופות ק"ל כר' יהושע וי"ל דלענין ציין הבית נחשב כמו לתקופות מניסן (גם חנוכה בית ראשון ה' בתשרי כמפורש במ"א ח' וצמ"ק ט' ח' וחנוכה בית שני ה' באלול סמוך לפסח כמפירש בעזרא ו') ונחזיר"א שביעית ס' ג' סקל"ג הקשה דא"כ אין זה מגלגלין חובה ליום חייב דצבית ראשון ה' החורבן בט"ז צמולאי שביעית וצבית שני בשביעית ולפ"מ שביארנו א"ש דהשנים נחשבו שלמין מיום שנבנה יצית ראשון ונבנה בתשרי יצית שני ניסן ולכן בשניהן נחרב צמולאי שביעית אע"ג דלענין תרומה ושמיטה נחשב תמיד מתשרי מ"מ לענין שני הצנין שניהן צמולאי שביעית ולמעשה דעת רבנו כדעת החס"ד דבשנת תכ"א ה' מוצאי שביעית ולא כדעת רש"י דבשנת ת"כ ה' מוצאי שביעית ומקדים שמיטה שנה ח' וכבר כתבו דרש"י בערבין חור צ' והקדים דבשנת תכ"א חרב כדמיכה הסוגיא שם ורבנו אע"ג דס"ל דבשנת ת"כ חרב מסוגיא דע"ז ט' ד' מ"מ ס"ל דמוצאי שביעית ה' בשנת תכ"א כדמיכה בערבין והוא כשיטת החס"ד למעשה: * אבל כל הגאונים כ"ו. הנה רבנו והגאונים שניהן פסקו כרבנן דר"י דשנת הייבול אין עליה מן המנין ולר"ח להורידה מכל מאה תרתי אלא שנחלקו לאחר החורבן דלפ"ד רבנו גם לאחר החורבן כיון שנשאר שביעית מדרבנן כעין דאורייתא חיקון ומורידין שנת היובל מן המנין אע"פ שאין היובל נוהג וכמו שה' צבית שני ודעת הגאונים דלאחר חורבן בית שני אין שייך להוריד שנת הייבול כיון שאין צ"ד שקובעין חדשים ואין שופר וסילוח עבדים והחזרה קדוה שכ"ז מעכב ביבול כמש"כ רבנו דהיי"ל ל"ש לעשות זכר ליובול כלל ול"ד לבית שני שהיו מלפין שיחזרו כמש"כ הכ"מ ולכן צוה"ז אין מינין אלא ו' ו' והרמב"ן בגיטין בסוגיא דפרוובול הביא דבס' בן גוריון ח' שנתקדש הייבול בימי תשמוגאי ומיכה מדרבנן נהג יובל בזמן בית שני וכן מוכח בגמ' דבתי ערי חומה נהג צבית שני ואע"פ שאין נוהג אלא בזמן שהיובל נהג כדלקמן ה"ט וכ' רמב"ן דמדרבנן נוהג אבל אחר החורבן שצטל כל אלו ל"ש להוריד שני הייבול אבל שמיטת קרקעות ושמיטת כספים אע"ג דמדאורייתא חלי ג"כ יובל לפ"ד רבנו מ"מ גזרו ע"ז מדרבנן לאחר החורבן ולכן מונין ו' ו' ורבנו הביא רא"י לר' הגאונים מע"ז ט' ד' ונשקיל ממאה תרי אלמא דאין מירדין שנת הייבול ור"ה ברי' דר"י ח' אחר החורבן ולא יחא להו לומר כפירש"י ותוס' דסוגיא זו אחי כר' יהודא כיון דק"ל דלא כר' דברי' ח' ח' אמרי' לאפוקי מדר"י וזה הכריחם דאחר חורבן שני

צייון ההלכה

(כא) ע"י כסף משנה: (כב) ר"י קורקוס: (כג) פה"ש ס' כ"ט סק"י: (כד) ר"י קורקוס: (כה) ע"ז ט' ח' ע"ש ב"רש"י: (כו) כ"כ בפה"ש ופשוט: